



การประเมินผล CIPP Model กับการนำนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ  
ไปสู่การปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา  
The Evaluation CIPP Model to Implementation Policy for Providing  
Subsistence Allowance to the Elderly, Thepha Subdistrict, Administrative  
Organization, Thepha District, Songkhla Province

หมัดเฟาซี รูบามา<sup>1\*</sup>

Madpouzee Rubama<sup>1\*</sup>

<sup>1</sup> อาจารย์, สาขาวิชาการบริหารจัดการท้องถิ่น, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

<sup>1</sup> Lecturer, Department of Local Governance, Faculty of Political Science, Hatyai University.

\* Corresponding author, E-mail: Madpouzee@hu.ac.th

### บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประเมินผล CIPP Model กับการนำนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ ขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา โดยศึกษาความแตกต่างของปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อการประเมินผล การนำนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุทั้งหมด 313 คน โดยใช้แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติดังนี้ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยใช้ สถิติ t-test, F-test

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เป็นผู้สูงอายุช่วงต้นอายุระหว่าง 60-69 ปี ประกอบอาชีพเกษตรกรที่ยังทำงานได้ และมีรายได้หลักจากการทำงานเมื่อเปรียบเทียบผลการประเมิน CIPP Model กับการนำนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพา พบว่า ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม 2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น 3. ด้านการดำเนินงาน 4. ด้านผลผลิต มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30

ผลการเปรียบเทียบพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ไม่มีผลต่อการประเมินผลการนำนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ แตกต่างกับรายได้ และสถานภาพการสมรส ที่มีผลต่อการประเมินผลการนำนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นหน่วยงานจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาอาชีพเพื่อส่งเสริมรายได้ให้กับผู้สูงอายุที่มีสถานภาพและรายได้ต่างกัน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและส่งเสริมคุณภาพที่ดีให้กับผู้สูงอายุ

**คำสำคัญ:** การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ, เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ, องค์การบริหารส่วนตำบล

### Abstract

This study aimed to apply the Evaluate CIPP model to Implementation of the Elderly Allowance Policy by the Thepha Subdistrict Administrative Organization, Thepha District, Songkhla Province, and to examine differences in personal demographic factors affecting policy implementation evaluation. A quantitative research design with a survey



method was employed. The sample consisted of 313 elderly participants selected from the study area. Data were collected using a questionnaire with a reliability coefficient of 0.95. Statistical analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and inferential statistics using t-tests and F-tests.

The findings revealed that most respondents were female, aged 60–69 years, employed primarily in agriculture, and earned income mainly from employment. Overall evaluation of the implementation of the old-age allowance policy across the four CIPP dimensions—Context, Input, Process, and Product—was at a high level ( $\bar{X} = 4.30$ ).

Comparative analysis indicated that gender, age, education level, and occupation had no statistically significant effect on the evaluation of policy implementation at the 0.05 level. However, income and marital status significantly influenced the evaluation at the 0.05 level. The results suggest that related agencies should emphasize occupational development and income enhancement programs for elderly people with diverse income levels and marital statuses in order to reduce inequality and improve their quality of life.

**Keywords:** Policy Implementation, Elderly Allowance, Subdistrict Administrative Organization (SAO)

## บทนำ

ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์ (Aged Society) โดยมีสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งจากข้อมูลกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ในปี พ.ศ. 2567 พบว่า ผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 20.70 ของประชากรไทยทั้งหมด สะท้อนถึงภาระด้านการจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างชัดเจน ขณะที่สำนักงานสถิติแห่งชาติยังรายงานว่า จำนวนผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มการสำรวจในปี พ.ศ. 2537 จนถึงปัจจุบัน ทำให้สังคมไทยต้องเผชิญกับประเด็นสำคัญ เช่น ภาระพึ่งพิงผู้สูงอายุ การดูแลด้านสุขภาพ และความมั่นคงทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2568) เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว รัฐบาลได้กำหนดสวัสดิการด้านรายได้พื้นฐานผ่านนโยบาย “เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ” เพื่อช่วยค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ โดยกำหนดอัตราการจ่ายแบบขั้นบันไดตามช่วงอายุ เช่น อายุ 60–69 ปี ได้รับเดือนละ 600 บาท อายุ 70–79 ปี เดือนละ 700 บาท อายุ 80–89 ปี เดือนละ 800 บาท และอายุ 90 ปีขึ้นไป เดือนละ 1,000 บาท ซึ่งเป็นอัตราที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ทั่วประเทศถือปฏิบัติในการจ่ายเบี้ยยังชีพ ในปีปัจจุบัน (ฐานเศรษฐกิจ, 2568) ระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานตามนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ทั้งด้านการขึ้นทะเบียน การตรวจสอบคุณสมบัติ การจัดทำฐานข้อมูล และการจ่ายเงินให้ผู้สูงอายุผู้มีสิทธิอย่างถูกต้อง โปร่งใส และทั่วถึง การดำเนินงานดังกล่าวต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พ.ศ. 2566 ซึ่งกำหนดคุณสมบัติ ขั้นตอนการยืนยันสิทธิ และหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างชัดเจน เช่น ผู้รับสิทธิต้องมีสัญชาติไทย มีชื่อในทะเบียนบ้านในพื้นที่ อายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ เป็นต้น (กระทรวงมหาดไทย, 2566)



อย่างไรก็ตาม การนำนโยบายไปปฏิบัติจริงในพื้นที่อาจเผชิญปัญหาที่หลากหลาย เช่น ความครบถ้วนถูกต้องของฐานข้อมูลผู้สูงอายุ การตกหล่นของผู้มีสิทธิ ความล่าช้าในการจ่ายเงิน การประสานงานระหว่างหน่วยงาน รวมถึงความเข้าใจของประชาชนต่อเงื่อนไขและขั้นตอนการยืนยันสิทธิ นอกจากนี้ ยังพบประเด็นข้อพิพาทเกี่ยวกับการเรียกคืนเบี้ยยังชีพในอดีต ซึ่งเป็นเหตุผลที่กระทรวงมหาดไทยต้องปรับปรุงระเบียบฉบับใหม่ พ.ศ. 2566 เพื่อแก้ไขปัญหาและทำให้การดำเนินงานมีความชัดเจนและสอดคล้องกับกฎหมายมากขึ้น (สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดตราด, 2566)

องค์การบริหารส่วนตำบลเทพา เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตระหนักถึงความสำคัญในหน้าที่ดูแลประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะเพื่อที่จะได้รับทราบความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ได้อย่างใกล้ชิด ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลเทพา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องมีระบบและกระบวนการบริหารจัดการเบี้ยยังชีพที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของรัฐในการดูแลคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม การประเมินผลการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยตรวจสอบความสำเร็จของมาตรการ การระบุปัญหาและอุปสรรครวมถึงการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายที่นำไปสู่การปรับปรุงการบริหารงานท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ดังนั้น การวิจัยเรื่อง “การประเมินผลการนำนโยบายการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา” จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งในมิติการบริหารจัดการท้องถิ่น การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และการสนับสนุนข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายในอนาคต

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินผลการนำนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ไปสู่การปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพา
2. เพื่อเปรียบเทียบการประเมินผล CIPP Model กับการนำนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ไปสู่การปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ การสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและที่มาของรายได้หลักในแต่ละเดือน

### แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

#### แนวคิดที่เกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การนำนโยบายไปปฏิบัติ นั้น เป็นขั้นตอนการนำมาตรการหรือแนวทางการดำเนินงานของนโยบายที่ระบุไว้ไปแปลงเป็นกิจกรรมต่าง ๆ การนำนโยบายที่กำหนดไว้อย่างดีไปปฏิบัติให้เกิดผลถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติจะส่งผลกระทบต่อประชาชนที่เกี่ยวข้องและสังคมส่วนรวม ซึ่งแต่ละนโยบายอาจจะส่งผลดีและผลเสียที่แตกต่างกันไป ดังนั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องอาศัยองค์การหน่วยงานหรือบุคคลในระดับต่าง ๆ เพื่อให้นโยบายนั้นสามารถบรรลุเป้าหมาย ตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของแวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์นตั้ง ชื่อตัวแบบว่า “A model of the Policy Implementation Process” ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแปรทั้งหมด 6 ตัวแปร คือ 1. มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (Policy Standards and Objectives) 2. ทรัพยากร (Policy Resources) 3. การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Inter-organizational Communication and Enforcement Activities) 4. ลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Characteristics of

the Implementation Agencies) 5. เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง (Economic, Social, and Political Conditions) และ 6. ทักษะของผู้ปฏิบัติงาน (The Disposition of Implementers



ภาพที่ 1 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของแวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น  
ที่มา: Van Meter, Donald S. & Van Horn, Carl E. (1975).

### แนวคิดและโมเดลซีบีในการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model)

ในปี ค.ศ.1971 สตัฟเฟิลบีมและคณะ ได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับการประเมิน ชื่อ “Educational Evaluation and Decision Making” ซึ่งแสดงแนวคิดเกี่ยวกับการและการประเมิน ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้รับการพัฒนา จนเป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน

สตัฟเฟิลบีม ได้นิยาม การประเมิน ว่าหมายถึง กระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมถึงการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลที่จัดเก็บมาแล้วนั้น มาจัดทำให้เกิดเป็นสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการประกอบการตัดสินใจ

สตัฟเฟิลบีมได้แบ่งการประเมิน ออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. ประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context Evaluation: C) เป็นการประเมินก่อนที่จะลงมือดำเนินการโครงการใด ๆ มีจุดมุ่งหมายเพื่อกำหนดหลักการและเหตุผล รวมทั้งเพื่อพิจารณาความจำเป็น การชี้ประเด็นปัญหา ตลอดจนการพิจารณาความเหมาะสมของเป้าหมาย

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation: I) เป็นการประเมินความเหมาะสม ความเพียงพอของทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงาน ตลอดจนแผนและเทคโนโลยีของการดำเนินงาน

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation: P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินงานโครงการ หาข้อมูลประกอบการตัดสินใจเพื่อการพัฒนา รวมทั้งบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไว้เป็นหลักฐาน



4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation: P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการกับเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้แต่ต้น รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

#### การประเมินผลนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพาไปปฏิบัติ

การประเมินผลการนำนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทพา มีพื้นฐานจากนโยบายระดับชาติ คือ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2566 ซึ่งกำหนดคุณสมบัติผู้มีสิทธิ ขั้นตอนยืนยันสิทธิ และวิธีการเบิกจ่ายอย่างชัดเจน โดยอัตราการช่วยเหลือจัดเป็นแบบขั้นบันไดตามช่วงอายุ เช่น 60-69 ปี จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 600 บาท, 70-79 ปี จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 700 บาท, 80-89 ปี จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 800 บาท และ 90 ปีขึ้นไป จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 1,000 บาท ตามข้อมูลล่าสุดของกรมกิจการผู้สูงอายุ (กระทรวงมหาดไทย, 2566; ฐานเศรษฐกิจ, 2568) ดังนั้น กรอบแนวคิดการวิจัยจึงมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation) และผลการดำเนินงานตามนโยบาย (Policy Performance) เพื่อประเมินว่า อบต. เทพา สามารถดำเนินงานตามนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้อง และครบถ้วนเพียงใด

#### กลุ่มงานสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพา

การกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง ซึ่งภารกิจหน้าที่การให้บริการเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลเทพา ได้รับการถ่ายโอนภารกิจตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (10) การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส องค์การบริหารส่วนตำบลเทพา ได้ดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 ที่ได้วางหลักเกณฑ์

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ ดังนี้

มีสัญชาติไทย

มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามทะเบียนบ้าน

มีอายุหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งได้ลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ผู้รับเงินบำนาญ เบี้ยหวัด บำนาญพิเศษ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน ผู้สูงอายุที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ได้รับเงินเดือนค่าตอบแทนรายได้ประจำ หรือผลประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นที่รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้เป็นประจำ ยกเว้นผู้พิการและผู้ป่วยเอดส์ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548

การจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้จ่ายในอัตราเดือนละห้าร้อยบาท หรือตามมติคณะรัฐมนตรี การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้แก่ผู้มีสิทธิตามระเบียบนี้ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจ่ายเป็นเงินสดหรือโอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นรายเดือนภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน

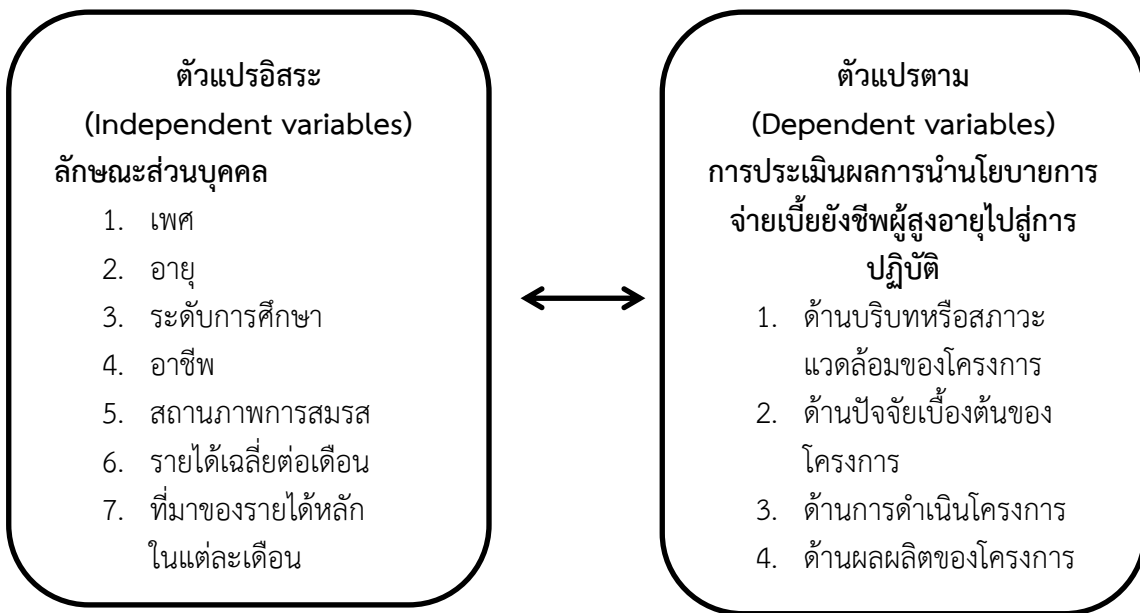


ปัจจุบันการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้เป็นสวัสดิการแบบขั้นบันได ตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง การกำหนดอัตราเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2554 ดังนี้ อายุ 60-69 ปี ได้รับคนละ 600 บาทต่อเดือน อายุ 70-79 ปี ได้รับคนละ 700 บาทต่อเดือน อายุ 80-89 ปี ได้รับคนละ 800 บาทต่อเดือน อายุ 90 ปีขึ้นไป ได้รับคนละ 1,000 บาทต่อเดือน

นอกจากนี้ สำนักงานนโยบายการคลัง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเพื่อวิเคราะห์แนวโน้มรายจ่ายด้านสวัสดิการสังคมของภาคสาธารณะเมื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยศึกษาเกี่ยวกับภาระทางการคลังจากสวัสดิการสังคมในด้านการรักษาพยาบาล สวัสดิการด้านผู้สูงอายุ และสวัสดิการด้านการศึกษา ทั้งในส่วนของรัฐบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ พบว่า ภาระทางการคลังจากสวัสดิการสังคมของภาคสาธารณะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่องทุกปี โดยภาระทางการคลังที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่เป็นรายจ่ายของรัฐบาล ตามด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐวิสาหกิจ ตามลำดับ ทั้งนี้รายจ่ายด้านสวัสดิการสังคมที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นมากที่สุดคือสวัสดิการสังคม ด้านผู้สูงอายุ ส่วนสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลและสวัสดิการด้านศึกษาก็เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดในการประเมินการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพาไปปฏิบัติ ดังนี้

### กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

### วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษา “CIPP Model” กับการนำนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา” มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้



## ประชากรที่ศึกษา และการสุ่มตัวอย่าง

### ประชากร

ประชากรเป้าหมายในการศึกษา คือ ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเทพา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา จำนวน 1,439 คน ทำการศึกษาจากเอกสารและการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยวิธีคำนวณตามสูตรของยามานะ (Yamane, 1967) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 313 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยอาศัยหลักความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยสามารถแสดงรายละเอียด ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

หมู่บ้าน	จำนวนผู้สูงอายุ (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
หมู่ที่ 1 ท่าพรุ	47	10
หมู่ที่ 2 พระพุทธ	202	44
หมู่ที่ 3 พรุหมาก	238	76
หมู่ที่ 4 ท่าดี	126	52
หมู่ที่ 5 ป่ากอ	217	47
หมู่ที่ 6 ป่าโอน	165	36
หมู่ที่ 7 ปากบางเทพา	254	55
หมู่ที่ 8 ปากทุ่ง	190	41
รวม	1,439	313

### การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัยโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพการสมรส รายได้ต่อเดือน และที่มาของรายได้หลักในแต่ละเดือน

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการประเมินผล CIPP Model กับการนำนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ ขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพา ซึ่งเกี่ยวข้องกับด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการ ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ ด้านการดำเนินงานโครงการ และด้านผลผลิตของโครงการ

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และใช้ Google form ในการบันทึกข้อมูล และนำแบบสอบถามมาตรวจสอบ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ

### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, อาชีพ, สถานภาพการสมรส รายได้ต่อเดือนและที่มาของรายได้หลักในแต่ละเดือน จากค่าความถี่และร้อยละ



2. วิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการประเมินผล CIPP Model กับการนำนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่างกลุ่ม ทำการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ โดยใช้สถิติที่ใช้คือ สถิติ t-test, F-test โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

## ผลการวิจัย

การประเมินผล CIPP Model กับการนำนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพา กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 313 คน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามนำเสนอผลการศึกษา ในรูปตารางและค่าสถิติ พร้อมกับคำอธิบายเชิงพรรณนาและวิเคราะห์ข้อมูลจากสถิติ ดังนี้

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

#### ส่วนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 62.90 และเพศชาย จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 37.10 โดยเป็นผู้สูงอายุวัยต้น (60-69ปี) สูงที่สุด จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 52.40 รองลงมา คือ ผู้สูงอายุวัยกลาง (70-79ปี) จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 32.90 และผู้สูงอายุวัยปลาย จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 14.70 ส่วนระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 39.60 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 22.40 ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 17.90 ระดับอนุปริญญาหรือปวส. จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 และระดับปริญญาตรี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 7.70 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 37.70 รองลงมา ประกอบอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 30.40 อาชีพรับจ้าง จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 16.30 และไม่สามารถทำงานได้ จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 15.70 มีสถานภาพสมรส จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 57.50 รองลงมา มีสถานภาพหย่าร้าง หม้าย หรือแยกกันอยู่ จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 24.90 และมีสถานภาพโสด จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 17.60 ซึ่งมีรายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่มากกว่า 3,001 บาทขึ้นไป จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 29.40 มีรายได้ 500-1,000 บาท จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 27.80 มีรายได้ 1,001 - 2,000 บาท จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 20.80 มีรายได้ 2,001 - 3,000 บาท จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 20.40 และมีรายได้ต่ำกว่า 500 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.60 โดยมีที่มาของรายได้หลักในแต่ละเดือนจากอาชีพที่ทำ จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 72.50 มีรายได้จากเงินสงเคราะห์ฯ อบต. มอบให้ จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 17.30 และมีรายได้จากบุตรหลานมอบให้ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 10.20 ตามลำดับ

**ส่วนที่ 2** แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการประเมินผล CIPP Model กับการนำนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ ขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อการดำเนินนโยบายด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 รองลงมา คือ ด้านการดำเนินงานของโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.67 ด้านผลผลิตของโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.67 และด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 โดยสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 2



ตารางที่ 2 ความคิดเห็นต่อการประเมินผลการนำนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ

ประเด็น	$\bar{x}$	S.D	ความคิดเห็น
<b>ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการ</b>			
1. โครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลเรื่องการให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุ	4.34	0.60	มากที่สุด
2. องค์การบริหารส่วนตำบลเทพา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา เห็นถึงความสำคัญกับโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	4.31	0.61	มากที่สุด
3. โครงการฯมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน คือ 1) สนับสนุนเงินช่วยเหลือให้ผู้สูงอายุ 2) สร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้สูงอายุ	4.45	0.61	มากที่สุด
4. โครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุและครอบครัว	4.40	0.62	มากที่สุด
<b>รวม</b>	<b>4.35</b>	<b>0.61</b>	<b>มากที่สุด</b>
<b>ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ</b>			
1. มีสถานที่ให้ติดต่อราชการตามโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	4.29	0.62	มากที่สุด
2. มีเอกสารและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ให้กับผู้สูงอายุอย่างเพียงพอ	4.06	0.72	มาก
3. มีเจ้าหน้าที่ให้บริการแก่ผู้สูงอายุอย่างเพียงพอ	4.33	0.62	มากที่สุด
4. มีผู้นำชุมชนประสานงานโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	4.19	0.77	มาก
5. มีงบประมาณสนับสนุนโครงการที่ชัดเจน	4.47	0.61	มากที่สุด
<b>รวม</b>	<b>4.26</b>	<b>0.66</b>	<b>มากที่สุด</b>
<b>ด้านการดำเนินงานของโครงการ</b>			
1. มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและชี้แจงวิธีการดำเนินงานโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้กับผู้สูงอายุได้รับรู้	4.26	0.72	มากที่สุด
2. มีการแจ้งให้ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพทราบเมื่อโอนเงินเข้าบัญชี	4.10	0.80	มาก
3. มีการสำรวจและปรับปรุงรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพสม่ำเสมอ	4.35	0.65	มากที่สุด
4. มีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการฯให้กับผู้สูงอายุ	4.35	0.63	มากที่สุด
5. มีการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามเกณฑ์ที่กำหนด	4.46	0.63	มากที่สุด
<b>รวม</b>	<b>4.30</b>	<b>0.67</b>	<b>มากที่สุด</b>
<b>ด้านผลผลิตของโครงการ</b>			
1. เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทำให้ผู้สูงอายุอยู่ดีกินดี และมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น	4.28	0.67	มากที่สุด
2. เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุช่วยเหลือเรื่องค่าใช้จ่ายให้กับผู้สูงอายุได้	4.21	0.65	มากที่สุด
3. เบี้ยยังชีพทำให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลด้านสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ	4.28	0.73	มากที่สุด
4. เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทำให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลจากครอบครัว	4.25	0.65	มากที่สุด
5. เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทำให้ผู้สูงอายุมีขวัญและกำลังใจที่ดีขึ้น	4.40	0.63	มากที่สุด
<b>รวม</b>	<b>4.28</b>	<b>0.67</b>	<b>มากที่สุด</b>



### การวิเคราะห์เปรียบเทียบ

การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นต่อการประเมินผล CIPP Model กับการนำนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพา ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สามารถอธิบายได้ดังนี้

ผลการทดสอบกับลักษณะประชากร พบว่า การประเมินผลการนำนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพา เมื่อเปรียบเทียบกับเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ต่างกัน ความคิดเห็นกับการประเมินผลการนำนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ ไปสู่การปฏิบัติ ทั้งภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ยกเว้นด้านรายได้และสถานภาพ ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการประเมินผลการนำนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพ สำหรับผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ ทั้งภาพรวมและรายด้านที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 3 – 8 ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงผลเปรียบเทียบ เพศ กับการประเมินผลการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ

การดำเนินโครงการเบี้ยยังชีพฯ	เพศ				t	Sig
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม	4.34	0.52	4.40	0.42	-1.17	0.24
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ	4.23	0.52	4.30	0.48	-1.07	0.28
3. ด้านการดำเนินงานโครงการ	4.24	0.56	4.35	0.48	-1.85	0.07
4. ด้านผลผลิตของโครงการ	4.25	0.56	4.31	0.48	-1.06	0.29
<b>ภาพรวม</b>	<b>4.26</b>	<b>0.48</b>	<b>4.34</b>	<b>0.40</b>	<b>-1.44</b>	<b>0.15</b>

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบ อายุ กับการประเมินผลการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ

การนำนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพไปสู่การปฏิบัติ		SS	DF	MS	F	Sig.
1. ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	0.86	3	0.29	1.34	0.26
	ภายในกลุ่ม	66.40	329	0.22		
	ภาพรวม	67.26	312			
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	1.87	3	0.62	2.56	0.06
	ภายในกลุ่ม	75.22	309	0.24		
	ภาพรวม	77.09	312			
3. ด้านการดำเนินงานของโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	0.75	3	0.24	1.01	0.39
	ภายในกลุ่ม	73.12	309	0.24		
	ภาพรวม	73.83	312			
4. ด้านผลผลิตของโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	0.42	3	0.14	0.54	0.66
	ภายในกลุ่ม	81.70	309	0.26		
	ภาพรวม	82.13	312			



ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.86	3	0.29	1.52	0.21
	ภายในกลุ่ม	58.66	309	0.19		
	ภาพรวม	59.53	312			

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบ การศึกษา กับการประเมินผลการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ

การนำนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพไปสู่การปฏิบัติ		SS	DF	MS	F	Sig.
1. ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	0.92	5	0.18	0.71	0.62
	ภายในกลุ่ม	51.33	198	0.26		
	ภาพรวม	52.25	203			
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	2.27	5	0.45	1.53	0.18
	ภายในกลุ่ม	58.72	198	0.30		
	ภาพรวม	60.99	203			
3. ด้านการดำเนินงานของโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	2.95	5	0.59	2.14	0.06
	ภายในกลุ่ม	54.46	198	0.28		
	ภาพรวม	57.40	203			
4. ด้านผลผลิตของโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	3.10	5	0.62	2.25	0.05
	ภายในกลุ่ม	54.53	198	0.28		
	ภาพรวม	57.63	203			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.87	5	0.37	1.64	0.15
	ภายในกลุ่ม	45.03	198	0.23		
	ภาพรวม	46.90	203			

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบ อาชีพ กับการประเมินผลการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ

การนำนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพไปสู่การปฏิบัติ		SS	DF	MS	F	Sig.
1. ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	0.33	3	0.11	0.50	0.68
	ภายในกลุ่ม	66.94	309	0.22		
	ภาพรวม	67.26	312			
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	0.30	3	0.10	0.41	0.75
	ภายในกลุ่ม	76.78	309	0.25		
	ภาพรวม	77.09	312			
3. ด้านการดำเนินงานของโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	0.37	3	0.12	0.52	0.67
	ภายในกลุ่ม	73.47	309	0.24		
	ภาพรวม	73.83	312			
4. ด้านผลผลิตของโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	0.51	3	0.17	0.64	0.59
	ภายในกลุ่ม	81.62	309	0.26		
	ภาพรวม	82.13	312			



ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.26	3	0.09	0.45	0.72
	ภายในกลุ่ม	59.27	309	0.19		
	ภาพรวม	59.53	312			

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบ รายได้ กับการประเมินผลการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ

การนำนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพไปสู่การปฏิบัติ		SS	DF	MS	F	Sig.
1. ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	3.18	4	0.80	3.82	0.01
	ภายในกลุ่ม	64.09	308	0.21		
	ภาพรวม	67.26	312			
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	2.98	4	0.75	3.10	0.02
	ภายในกลุ่ม	74.11	308	0.24		
	ภาพรวม	77.09	312			
3. ด้านการดำเนินงานของโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	2.79	4	0.70	3.02	0.02
	ภายในกลุ่ม	71.05	308	0.23		
	ภาพรวม	73.83	312			
4. ด้านผลผลิตของโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	3.52	4	0.88	3.45	0.01
	ภายในกลุ่ม	78.60	308	0.26		
	ภาพรวม	82.13	312			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2.66	4	0.66	3.60	0.01
	ภายในกลุ่ม	56.87	308	0.19		
	ภาพรวม	59.53	312			

ตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบ สถานภาพ กับการประเมินผลการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ

การนำนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพไปสู่การปฏิบัติ		SS	DF	MS	F	Sig.
1. ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	0.28	2	0.14	0.66	0.52
	ภายในกลุ่ม	66.98	310	0.22		
	ภาพรวม	67.26	312			
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	2.46	2	1.23	5.12	0.01
	ภายในกลุ่ม	74.63	310	0.24		
	ภาพรวม	77.09	312			
3. ด้านการดำเนินงานของโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	2.43	2	1.22	5.28	0.01
	ภายในกลุ่ม	71.40	310	0.23		
	ภาพรวม	73.83	312			
4. ด้านผลผลิตของโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	3.28	2	1.64	6.45	0.00
	ภายในกลุ่ม	78.84	310	0.25		
	ภาพรวม	82.12	312			



ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.75	2	0.88	4.71	0.01
	ภายในกลุ่ม	57.77	310	0.19		
	ภาพรวม	59.53	312			

### สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง CIPP MODEL กับการประเมินผลการนำนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ ขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 62.90 โดยเป็นผู้สูงอายุวัยต้น (60-69ปี) สูงที่สุด ร้อยละ 52.40 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 39.60 ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 37.70 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 57.50 ซึ่งมีรายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่มากกว่า 3,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 29.40 โดยมีที่มาของรายได้หลักในแต่ละเดือนจากอาชีพที่ทำ สูงถึงร้อยละ 72.50 แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เป็นผู้สูงวัยช่วงต้นระหว่าง 60-69 ปี ที่ยังสามารถประกอบอาชีพเกษตรกรและทำงานได้ โดยมีรายได้หลักจากการทำงาน ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2566) ที่ระบุว่า โครงสร้างประชากรผู้สูงอายุของประเทศไทยมีสัดส่วนเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เนื่องจากเพศหญิงมีอายุขัยเฉลี่ยสูงกว่า และมีแนวโน้มที่จะมีบทบาทในการดำรงชีวิตภายในครัวเรือนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ผลการวิจัยที่พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 60-69 ปี ซึ่งจัดเป็นผู้สูงวัยระยะต้น และยังสามารถทำงานได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรี แสงทอง, สมชาย วงศ์คำ และสุภาพร อินทร์แก้ว (2564) ที่ศึกษาศักยภาพผู้สูงอายุในการประกอบอาชีพ พบว่า ผู้สูงอายุระยะต้นยังมีสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจที่เอื้อต่อการทำงาน และมีความต้องการพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจมากกว่าการพึ่งพาสวัสดิการจากภาครัฐเพียงอย่างเดียว ฉะนั้นการที่ผู้สูงอายุยังคงประกอบอาชีพเกษตรกรรมและมีรายได้หลักจากการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตินา พรหมศรี (2563) ที่พบว่าผู้สูงอายุในพื้นที่ชนบทมักยังคงทำงานด้านการเกษตรตามศักยภาพ เนื่องจากเป็นอาชีพที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต สามารถปรับรูปแบบการทำงานให้เหมาะสมกับสภาพร่างกาย และช่วยเสริมรายได้ให้แก่ครัวเรือน โดยเฉพาะในกรณีที่เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุยังไม่เพียงพอต่อค่าครองชีพในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้จากงานวิจัยของ หมัดเฟาซี รูบามา (2563) ยังพบว่า ผู้สูงอายุที่สามารถประกอบอาชีพได้ มีความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความประสงค์ที่จะถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญา เพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับเยาวชนคนรุ่นใหม่ได้นำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ ดังนั้นผู้สูงอายุยังถือได้ว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า จากการสังมประสบการณ์ ความรู้และทักษะ ในการประกอบอาชีพ ที่สามารถถ่ายทอดความรู้สู่คนรุ่นใหม่ได้อีกด้วย ฉะนั้น ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ จึงสะท้อนให้เห็นว่าผู้สูงอายุไม่ได้เป็นเพียงกลุ่มที่ต้องรับการช่วยเหลือเท่านั้น แต่ยังเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพในการสร้างรายได้และมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาผู้สูงอายุเชิงรุก (Active Aging) ตามที่ องค์การอนามัยโลก (2015) ได้เสนอไว้ หน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมอาชีพ การพัฒนาทักษะ และการสนับสนุนรายได้ที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุระยะต้น เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน

ส่วนผลการประเมินการนำนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ ขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพา พบว่า ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะพบว่า (1) ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการที่มีความคิดเห็นใน



ระดับมากที่สุด คือ โครงการฯ มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนคือ 1) สนับสนุนเงินช่วยเหลือให้ผู้สูงอายุ 2) สร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้สูงอายุ โครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุและครอบครัว โครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลเรื่องการให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุ และองค์การบริหารส่วนตำบลเทพา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา เห็นถึงความสำคัญกับโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (2) ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการที่มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด คือ มีงบประมาณสนับสนุนโครงการที่ชัดเจน มีเจ้าหน้าที่ให้บริการแก่ผู้สูงอายุอย่างเพียงพอ มีสถานที่ให้ติดต่อราชการตามโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด คือ การมีผู้นำชุมชนประสานงานโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และมีเอกสารและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้กับผู้สูงอายุอย่างเพียงพอ (3) ด้านการดำเนินงานของโครงการที่มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด คือ มีการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามเกณฑ์ที่กำหนด มีการสำรวจและปรับปรุงรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพอย่างสม่ำเสมอ มีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการฯ ให้กับผู้สูงอายุ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุช่วยเหลือเรื่องค่าใช้จ่ายให้กับผู้สูงอายุได้ ส่วนประเด็นที่มีความเห็นในระดับมากที่สุด คือ มีการแจ้งให้ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพทราบเมื่อโอนเงินฯ เข้าบัญชีธนาคาร และ (4) ด้านผลผลิตของโครงการที่มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด คือ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทำให้ผู้สูงอายุมีขวัญและกำลังใจที่ดีขึ้น เบี้ยยังชีพทำให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลด้านสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทำให้ผู้สูงอายุอยู่ดีกินดี และมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทำให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลจากครอบครัวมากขึ้น และเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุช่วยเหลือเรื่องค่าใช้จ่ายให้กับผู้สูงอายุได้

ผลการเปรียบเทียบพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ไม่มีผลต่อการประเมินผลการดำเนินงานการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ไม่มีผลต่อความคิดเห็นในการดำเนินนโยบาย อาจเป็นเพราะทุกคนรับรู้ นโยบายของรัฐอยู่แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร ศรีทอง, นฤมล แก้วประเสริฐ และอนุชา บุญส่ง (2564) ที่ศึกษาการรับรู้และความพึงพอใจต่อสวัสดิการผู้สูงอายุ พบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์บางประการ เช่น เพศและอายุ ไม่ได้ส่งผลแตกต่างต่อการประเมินผลการดำเนินนโยบาย เนื่องจากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นสวัสดิการพื้นฐานที่รัฐจัดสรรอย่างเท่าเทียมและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ทำให้ผู้สูงอายุทุกกลุ่มรับรู้การดำเนินนโยบายในทิศทางใกล้เคียงกัน ในขณะที่เดียวกัน การนำนโยบายสาธารณะด้านสวัสดิการไปสู่การปฏิบัติในระดับท้องถิ่น มักถูกกำหนดด้วยระเบียบ ขั้นตอน และเกณฑ์เดียวกัน ส่งผลให้ความแตกต่างด้านการศึกษาและอาชีพของผู้รับบริการไม่ส่งผลต่อการรับรู้หรือการประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานอย่างมีนัยสำคัญ (ชาญชัย สุขสวัสดิ์, 2563) อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยยังพบว่า รายได้และสถานภาพการสมรส มีผลต่อการประเมินผลการนำนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรี อินทร์บุญ (2565) ที่พบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่ำหรือไม่มีรายได้ประจำ มีแนวโน้มให้ความสำคัญและประเมินบทบาทของเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในระดับสูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้มั่นคง เนื่องจากเบี้ยยังชีพถือเป็นแหล่งรายได้สำคัญในการดำรงชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2566) ยังระบุว่า สถานภาพการสมรสมีความสัมพันธ์กับความมั่นคงทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังหรือไม่มีคู่สมรสมักพึ่งพารายได้จากภาครัฐมากกว่ากลุ่มที่มีครอบครัวดูแล ส่งผลต่อมุมมองและการประเมินประสิทธิผลของนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุ ดังนั้นหน่วยงานจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาอาชีพเพื่อส่งเสริมรายได้ให้กับผู้สูงอายุที่มีสถานภาพและรายได้ต่างกัน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและส่งเสริมคุณภาพที่ดีให้กับผู้สูงอายุ



ดังนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่า แม้นโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจะถูกดำเนินการอย่างเป็นมาตรฐานเดียวกัน แต่บริบททางเศรษฐกิจและครอบครัวของผู้สูงอายุยังคงมีอิทธิพลต่อการรับรู้และการประเมินผลการดำเนินนโยบาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาอาชีพและการส่งเสริมรายได้แก่ผู้สูงอายุที่มีระดับรายได้และสถานภาพการสมรสแตกต่างกัน เพื่อช่วยลดความเหลื่อมล้ำ เสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงวัยอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาผู้สูงอายุเชิงรุก (Active Aging) ตามที่องค์การอนามัยโลกเสนอไว้

### เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2568). สูงวัยโดยสมบูรณ์ : สรุปลสถานการณ์ผู้สูงวัยในปี 2567. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2569 จาก [https://section09.thaihealth.or.th/\[section09.alth.or.th\]](https://section09.thaihealth.or.th/[section09.alth.or.th])
- กระทรวงมหาดไทย. (2566). ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2566. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2569 จาก <https://mgronline.com>
- ชาญชัย สุขสวัสดิ์. (2563). การนำนโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุตินา พรหมศรี. (2563). การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุในพื้นที่ชนบท. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย.
- ฐานเศรษฐกิจ. (2568). เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ได้เงินกี่บาท แนะนำวิธีลงทะเบียนล่าสุด. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2569 จาก [https://www.thansettakij.com/\[thansettakij.com\]](https://www.thansettakij.com/[thansettakij.com])
- พัชรี อินทร์บุญ. (2565). รายได้และคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในสังคมไทย. วารสารพัฒนาสังคม, 24(1), 45–62.
- มยุรี แสงทอง, สมชาย วงศ์คำ และสุภาพร อินทร์แก้ว. (2564). ศักยภาพผู้สูงอายุในการประกอบอาชีพและการพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจ. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 47(2), 85–102.
- สุภาพร ศรีทอง, นฤมล แก้วประเสริฐ และอนุชา บุญส่ง. (2564). ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อสวัสดิการภาครัฐ. วารสารสังคมศาสตร์, 36(2), 101–118.
- สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดตราด. (2566). หลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พ.ศ. 2566. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2569 จาก [https://trat.prd.go.th/\[trat.prd.go.th\]](https://trat.prd.go.th/[trat.prd.go.th])
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2567). การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2567. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2569 จาก [https://www.nso.go.th/\[nso.go.th\]](https://www.nso.go.th/[nso.go.th])
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2566). รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- หมัดฟาซี รูบามา. (2563). การศึกษาความต้องการการจัดการความรู้ ภูมิปัญญา เพื่อการถ่ายทอดความรู้และพัฒนาคุณค่าคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง. ใน ทศนีย์ ประธาน (ประธาน), การประชุมทางวิชาการหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 11. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.
- องค์การอนามัยโลก. (2558). รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุและสุขภาพ. เจนีวา: WHO Press.
- Van Meter, Donald S.; & Van Horn, Carl E. (1975, February). The Policy Implementation Process: A Conceptual Framework. Administration and Society, 6(4). 445–487



มหาวิทยาลัยหาดใหญ่  
HATYAI UNIVERSITY

Yamane, Taro. Statistics: An introductory analysis, 2nd Edition. New York: Harper and Row.